

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Izhaja vsaki četrtek ob 5. pop. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Cena za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Za manj premožne 4 krone za celo leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
IVAN BAJT.
Tisk. »Narodna tiskarna« v Gorici.

Naročnino in oznanila sprejema upravištvo v Gorici, Se-menška ulica št. 9.
Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

V Slomškovem duhu zedinjena Slovenija.

Take slavnosti, kakor je bila v nedeljo dne 5. avgusta na Ponikvi, ni videla še slovenska štajerska dežela. Zastopana je bila tam vsa Slovenija. Pa tudi Hrvatje in drugi Slovani so prihiteli slaviti stoletnico rojstva preslavnega škofa slovenskega Antona Mart. Slomškega. Kdor je bil navzoč pri slavnosti in je videl navdušenje, je moral usklikniti: Kako vesela in srečna si v Slomškovem duhu zedinjena Slovenija!

Od kod navdušenje? Kdo je nesteto množico ljudi združil? Glej, to je storila podoba Slomškova iz onega časa, ko so vsi Slovenci bili združeni pod eno zastavo in delovali složno pod enim geslom: Vse za vero, dom, cesarja. Slomškovi nauki o sv. cerkvi, o soli, o narodnosti o socialnih razmerah, o strupenem liberalizmu, katerega je s svojim bistrim očesom v prihodnosti že gledal, njegova nesmrtna dela: družba sv. Mohorja, ustanovitev škofije v Mariboru, kar je odločilne kulturne važnosti za južno štajersko, — vse to je plavalo rodoljubnim Slovincem v nedeljo pred očmi, ter jih navduševalo!

Rodil se je Slomšek 26. nov. 1800 v Slomu ponikovske župnije. Gimnazijske nauke je dovršil l. 1821., bogoslovne v Celovcu l. 1825. Oče mu je umrl, ko je bil prvo leto v bogoslovnici, mati pa pet let prej. Služboval je na raznih krajih. Dne 25. aprila 1846 prevzame celjsko opatijo, a že 30. i. m. je bil imenovan lavantinskim škofom. Kot tak je l. 1859 po dolgih naporih premestil sedež lavantinske škofije iz St. Andreža na Koroškem v Maribor. Umrl je 2. sept. 1862.

Ves čas svojega službovanja je bil neumorno delaven kot duhovnik, učitelj, slovstvenik in politik slovenski. Njegovih spisov je brez števila. V vseh spisih pa se vleče, kakor rdeča nit slovensko geslo: Vse za vero katoliško, za milo slovensko domovino in za cesarja!

Bodi nam Slomšek vsem v izgled katoličanstva, pravega rodoljuba, pridnosti in požrtvovalnosti. Njegova podoba in njegov spomin naj zopet obnovi med slovenskimi strankami potrebno edinost na podlagi njegovih naukov in uzorov.

Slomškov duh vse Slovence prešini, po njem resnično da bodo edini!

Politični pregled.

Notranji položaj v Avstriji je še vedno nejasen. Posamezni državno-zbornski klubi imajo tu pa tam svoja zborovanja. Tudi nekateri načelniki klubov so bili v avdienciji pri ministerskem predsedniku. Nekateri listi ugibljejo o avstrijski bodočnosti, a vse je nezanesljivo, vse neverjetno ugibanje. Najbolj podučeni politiki pa trdijo, da vlada nima še nobenega načrta za bodočnost. Verjetno je le to, kar vsi zatrjujejo, namreč, da bo vlada sklicala v jeseni državni zbor na poskus. Premogočna je še nemško-liberalna birokracija, da bi se vlada upala stopiti na stališče pravice in dati Slovanom, kar jim gre. Zato se tudi ni nadejati v bližnji bodočnosti kakih uspehov. Vajeni smo že v Avstriji, da se drž. zbor čez nekaj tednov razsajanja zopet razpusti. In kar smo v zadnjem času doživeli, se bo toliko časa ponavljalo, dokler se ne zbudi vlada iz spanja, v katero so jo zazabili nemški liberalci.

Istrski deželni zbor zboruje od 23. m. m. nepretrgoma. Slovensko-hrvaških poslancev ni v zbor, ker jim deželni glavar niti slovenskih vabil ni doposlal. V seji od dne 31. m. m. so sprejeli spremembo §§ 31. in 32. občinskega reda, po kateri naj bi deželni zbor imel pravico potrjevati imenovanje obč. tajnikov in sploh stalno nameščenih občinskih uradnikov. Ta določba bi seveda hudo zadela Slovence in Hrvate v Istri, kajti deželni odbor je laški. Ob enem bi ta določba bila očitno kršenje občinske autonomije, zato upamo, da ne dobi najvišje sankcije.

Nemčija bo v kratkem protestovala proti Avstriji. Avstrijske oblasti so namreč izgnale iz severne Češke dva luteranska misijonarja, ki sta govorila veleizdajsko in navduševala ondotno ljudstvo ne le za odpad od katoliške cerkve, ampak tudi za odpad od domovine, od Avstrije.

Poroka srbskega kralja Aleksandra. — V nedeljo dne 5. t. m. je ves narod srbski z veliko slavnostjo praznoval poroko kralja Aleksandra z Drago Mašin. Vseh gostov je prišlo v Beligrad 30.000. Ob 10. in pol uri se je kralj pripeljal pred stanovanje nevestine, kjer so že čakali svedoki in sorodniki kra-

ljevi. Poroka je bila opoldne. Svedoki so bili ruski poslanik Manzurov, predsednik skupščine Nestorovič in posebni francoski odposlanik Marchand. — S to poroko si je modra ruska diplomacija brez dvojbe pridobila na Balkanu poleg Črne gore in Bolgarije še Srbijo kot zaveznico.

Italija. Danes se je vršil v Rimu pogreb umorjenega kralja Humberta. Morilec kraljev Bressi ne more biti obsojen na smrt, ker je smrtna kazen v Italiji odpravljena, a čaka ga še hujša kazen. Obsojen bo na dosmrtno ječo. 10 let bo moral biti sam zaprt v tesni in majhni sobi. Živel bo ta čas samo ob kruhu in vodi in ne bo smel govoriti z nobenim človekom. Kakor poročajo zadnje vesti, je Bressi razkril sodnijska važna dejstva o anarhizmu. A ni verjetno, da je povedal resnico, ampak, če je kaj povedal, se je zlagal! — Brezmejno surovo je bilo zadržanje morilca rajne presvitle cesarice, Lučienija, ko je zvedel o smrti italijanskega kralja. Ta človek, ki je zver v človeški podobi, se je zadovoljno smejal in rekel: Zdaj bodo prišli pa drugi na vrsto.

Napad na perzijskega šaha. Perzijski cesar se je mudil te dni v Parizu, kjer je obiskoval raztavo. Ko se je dne 2. t. m. peljal v svojem vozu, prišloč ki njemu anarhist po imenu Salson (prav za prav Bolbi) in pomeri se svojim samokresom cesarju na prsi. Šahov spremljevalec je izvil Salsonu samokres iz rok, in policija je hudodelca aretovala. Na policiji se je dognalo, da je bilo sicer v samokresu 5 patron, a ni sprožil, ker je bilo njegovo orožje pokvarjeno. Aretovali so te dni v Parizu tudi pesnika anarhista Valetta, ker ga imajo na sumu, da je v zvezi z napadalcem perzijskega cesarja.

Vojna na Kitajskem se bje naprej. Evropske velevalsti so bile od začetka srečne, a zdaj jim gre prav slabo. Treba je prodirati v glavno mesto kitajsko, v Peking, a Evropejce je premalo. Kitajci se zbirajo v vedno večjem številu okoli Tienčina in so že večkrat poskusili pridobiti si zopet mesto. Dasi je položaj za velesile jako neugoden, vendar so začeli mejnardni vojniki v zadnjem času prodirati v Peking. A že pri mestu Pei-hang se je unel hud boj, v katerem je padlo nad 1200 evropskih vojakov.

tudi kristijanom svete kraje. Zraven Kristusovega groba so postavili kip Jupiterja, na gori Kalvariji pa ostudno boginjo Venero. Judom je bilo po smrtno kaznijo prepovedano prestopiti prag novega mesta. Le za obletnico razdejanja so smeli priti v njegovo obližje tarnat, ako so zato dobro plačali rimske vojske.

Štiri rimske patriarhalne cerkve

(Piše J. K.)

Stopimo na električni voz, ki čaka pred trgov sv. Petra. Ta nas pelje čez Tiber, mimo palače avstrijskega poslanika na papeževem dvoru na trgu piazza Venezia, skoz ulice via nazionale in via Panisperna v četrti ure za 20 vinarjev na trg pred cerkev

S. Maria Maggiore ali D. M. Snežnica.

Na griču Eskvilinu je najstarejša in najlepša cerkev Matere Božje v Rimu. Pred cerkvijo se razprostira prostoren trg, ki pa nima druge lepote, kakor cerk-

Število prodirajočih mejnardnih vojakov je 20.000 mož, a Kitajcev je vsaj petkrat toliko. Srečnejši so ruski vojniki na Amuru. Posrečilo se je Rusom zasedeti več kitajskih mest in pregnati Kitajce iz važnih postojank. Rusi so pa tudi imeli mnogo plena, zajeli so mnogo Kitajcev, vzeli jim puške in kakih 10 topov najnovejšega sistema. Mejnardni vojniki pa ne morejo imeti takih uspehov, ker so si poveljniki posameznih evropskih oddelkov vedno v vaseh. Posebno pogubonosna za vzajemnost med velesilami je preprič med Anglijo in Japonsko. Anglija je namreč — v strahu pred Rusijo — pred kratkim ponujala Japoncem velikansko svoto denarja, da bi Japonska poslala vse svoje vojske na Kitajsko in tako prehitela Rusijo, ki prodira iz Sibirije v Peking. A Angleži so delali račun brez krčmarja. Japonska je Angliji izjavila, da odkloni to ponudbo, ker noče žaliti Rusije, s katero je sporazumljena glede kitajskega vprašanja. Na to je Anglija začela blatiti japonsko vlado, tako, da so zdaj razmere med obema državama jako napete. Kakor v navadnem življenju, tako tudi v politiki velja pregovor: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade!

Goriška grofija.

Henrik II.

Tednji patrijarh Bertrand si je na vso moč prizadeval, da bi dobil nazaj izgubljene kraje svoje cerkvene kneževine. Obrnil se je naravno najprej zoper Goričane? Dobil je mogočnih zaveznikov na pomoč: Alberta Avstrijskega, Karola, mejnega grofa moravskega in svojega brata Ivana Tirolskega.

Z močno vojsko je udaril proti Gorici in je prišel celo v njena predmestja. Ravno na Sveti večer je šotoril na polju pred Gorico in je tam daroval o polnoči sv. mašo, oblečen pod mašniško opravo v polno bojno orožje. Tega dogodka se spominja goriška škofovska cerkev na Sveti večer s posebnim obredom. Po psalmih 3. polnočnic stopi namreč kanonik v sredo kora z mečem v roki, in med tem, ko se pojo besede: „Izšlo je povelje cesarja Avgusta“, zamahne z mečem na štiri strani sveta.

veno pročelje in visok, kamenit korintski steber, ki nosi kip brezmadeža Spočete.

Začetek te cerkve je čudovit. Kakor so skoraj vse božjepotne cerkve M. B. zidane na izrecno željo prečiste Device, tako je tudi to prvo cerkev ukazala zidati sama M. B.

Ob času papeža Liberija je živel v Rimu bogat zlahnik z imenom Janez. Imel je pobožno ženo. Njun zakon pa je bil brez otrok. Zato sta želela porabiti svoje premoženje v dobre namene. Prosila sta Boga, naj jima razodene, kako bi premoženje najbolje obrnila v B. čast. V noči od 4. do 5. avgusta l. 352. jima je M. B. razodela v sanjah, naj sezidata v njeno čast cerkev tam, kjer bo čez noč zapadel sneg. Jednake sanje je imel papež. Dne 5. avgusta je vse drlo na eskvilinski grič gledat čudoviti poletni sneg, ki je po noči pobelil grič. Sneg ob najhujši poletni vročini je bil Janezu in njegovi ženi, kakor tudi papežu dokaz, da njih sanje niso bile prazne. Sv. pismo in zgodovina nam pričata, da je Bog mnogokrat razodel svojo voljo v sanjah.

Mane, tek, fares.*)

Meni gre maščevanje, jaz bom povrnil, pravi gospod. (Rim. 12, 19.)

Cesar Hadrijan.

Cesar Hadrijan (od 117. do 138. po Kr.), Trajanov naslednik je bil s početka naklonjen kristijanom. Prepovedal je celo oblastnikom obsojati kristijane le na zatožbo poulične druhali. Kristusova vera se je lepo razširjala, pridobila si je vnetih pristašev tudi v najbolj omikanih krogih. Vedno več je bilo krščanske inteligence, ki se je krepko potegovala za vero. Tako je Aristid, filozof iz slavne atenske šole v družbi s škofom Kvadratom izročil cesarju Hadrijanu l. 124. — ko je bil cesar ravno v Atenah — znanstven spis, v katerem zagovarja krščansko vero. V tem spisu se sklicuje učenjak Aristid na znamenit dokaz. Cesarja opozarja na še živeče starce v Judeji, katerih nekatere je Kristus sam

*) Mane — sešel je Bog tvoje kraljestvo. Tekel — pretehtal te je. Fares — razdelil je tvoje kraljestvo in je dal sovražnikom.

čudežno ozdravil, nekatere od mrtvih obudil.

Hadrijana je ta spis precej oblažil, a žal da so kristijanom račune zmedli — kakor po navadi — Judje. Z hujskanjem in upori so spravili ob dobro ime še kristijane. Rimljani namreč niso delali mnogo razlike še mej krščenimi in obrežanimi Judi. Ni bilo več miru pri Judih, od kar so „kralja miru“ na križ pribili. Vedeli so, da je čas Mesijinega prihoda minul, ustajali so zato dan na dan krivi kristusi. Zla ti so se oklepali nekega sleparja po imenu Bar Kohba. Tega so mazili v kralja in ga proglasili za mesijo; sam se je zval „sina zvezde“. Pod njegovim vodstvom so se Judje oborožili ter se spuntali proti Rimljanom. Ta upor je imel hude posledice tudi za kristijane. Cesar je poslal vojskovodjo Julija Severa v deželo, kateri jo je grozovito opustošil. Zažgali so okoli tisoč vasij in petnajst mest. Na kraju starega Jeruzalema so zgradili novo mesto Aelijo imenovano, katero so ozaljšali le s poganskimi maliki. Radi Judov so onecastili

Toda stanovitna obramba in pa hud mraz sta prisilila patrijarha, da je odnehal oblegati mesto in je končal vojno. Slavni patrijarh je bil l. 1350., ko se je vračal iz Padove v Oglej, na potu razbojniški napaden in ubit.

Njegov naslednik Nikolaj Češki je ponovil vojno zoper goriškega grofa Majnharda III.; toda premagan je sklenil mir. Umrli je l. 1358, in sledil mu je Ludovik pl. Torre do l. 1365., zadnji patrijarh iz rodbine Torretov. Ta se je kruto bojeval zoper avstrijske vojvode radi mejnih prepirów. Majnhard goriški je bil s početka na strani vojvod, ali nekaj užaljen se je ugodno pomiril s patrijarhom. Še le leta 1364., ko je umrl vojvoda Rudolf IV., in kmalu potem i patrijarh Ludovik, so se končali boji, ki so hudo opustošili frijske pokrajine.

Novice.

Duhovne vaje za goriško duhovščino bodo od 20 do 24 t. m. v lat. jeziku in od 27. do 31. t. m. v nemškem jeziku.

Duhovske premembe. Č. gosp. Alojzij Pavlin, kaplan v Komnu, pojde za vikarja na Gradišče. Novomašnik č. g. Spagnul Benignus za kaplana v Faro.

Odlikovanje. — Sveti oče papež Leon XIII. je imenoval umirovljenega dekana in knezo-nadškofijskega notarja praške nadškofije, preč. g. Josipa Kosačka, svojim častnim komornikom in to vsled njegovih izrednih zaslug za tukajšnje podporno društvo za obbolele duhovnike, kateremu je tajnikoval dolgo vrsto let, posebno vsled zaslug, da so se konečno uredile in popravile jako zamotane društvene zadeve, radi katerih je moral prenašati od nekaterih stranij raznih nevšečnosti in preganjanj. To odlikovanje ima toliko večjo veljavo, ker je tudi knezonadškofijski ordinarijat v Pragi k temu drage volje pritril ter zadevo priporočil papeževi nuncijaturi. — Novo imenovanemu častnemu komorniku želimo obilo blagoslova iz nebes, pa da bi mu bilo dano po burnih preteklih dneh uživati še mnogo let pokoj častiljive starosti.

Imenovanje. Finančni minister je unapredil geometre II. razreda Marija Spongio, Antona Grubisicha, Petra Kusmanica in Nikolaja Kolarškega v geometre I. razreda v X. činu, vse v službi na Primorskem.

Zdravnik v Tolminu gosp. dr. Josip Skočir imenovan je okrožnim zdravnikom v Žužemberku.

Poročil se je v Sv. Križu na Vipavskem g. Filip Terpin, župan, z gospo Terezino Lasičevó. Čestitamo!

V Gorici. — Poročali smo že, da je na novo zgrajenem trgu oddal magistrat štacune Italijanom pod roko ne da bi bil razpisal dražbe. Radi tega je bila v mestnem svetu interpelacija. Mestni očetje niso s prva vedeli, zakaj je magistrat to storil. Zato so interpelirali. Ali kmalu so izvedeli, da se je moralo to zgoditi, ker drugače bi se potom dražbe v te štacune urinil lahko kak Slovenec!

Tedaj niti maie tri metre dolge in dva metra široke štacune ne privoščí magi-

strat bednemu Slovincu! Slovence treba izpodrinuti in odstraniti na vsej črti. Goriški magistrat je Slovincem odpovedal zadnjo mrvico kruha!

Ali ni to žalostno? Komu ne kravi srce, ko vidi, kako se zatira slovensko ljudstvo, katero navzlic tolikim krivicam vendar le polni laške štacune in bogati laške trgovce!!

Prepoved. Goriški magistrat prepoveduje s posebnimi oglasi, ktere je dal pribiti po voglih mestnih ulic, pranje perila v Kornju. Prepoved je jako umestna, kajti voda v Korenjenj piteka iz pokopališča in gotovo ni čista in zdrava.

Vipavska železnica. — Z Dunaja smo prejeli od najzanesljivejšega vira poročilo, da je zgradba vipavske železnice popolnoma zagotovljena, manjka še samo onih 100.000 gld. katere je deželni zbor votal v zadnjem svojem zasedanju. Dolžnost slovenskih dveh deželnih odbornikov je, da pospešita čim prej izvršitev tega uplāčila. Dr. Tuma je baje to tudi zavohal in zato pošilja zdaj po Vipavski dolini v podpis neko peticijo, s katero namerava doseči javno priznanje, kakor da bode njegova zasluga, da se Vipavska železnica zgradi. To pa je le goli hambur in pesek v oči!! Zato pa bi oni, ki so to peticijo podpisali, najbolje storili, da čim prej prekličejo svoje podpise.

Ponavljamo: Vipavska železnica je brez dr. Tume zagotovljena in njegova peticija je gola zgaga.

Izjava. — Podpisani izjavljam, da sem podpisal peticijo dr. Tume za vipavsko železnico s trdno mislijo, da ni pri tem nobenega strankarskega namena. Ker sem pa izvedel, da je železnica že popolnoma zagotovljena, in da ni ta peticija nič drugega, nego nova zdražba, zato s tem prekličem svoj podpis. Občina rihensberska je že itak v tem pogledu storila vse potrebne korake, da ni treba nove prošnje.

V Rihenbergu, 8. avg. 1900.

Jožef Pavlica,
župan.

Kako žalujejo primorski Italijani po kralju Umberto! Način žalovanja, kakoršno pojavljajo v teh dneh izvestni italijanski krogi v našem Primorju, vzbuja domnevanje, kakor da so to demonstracije in politične manifestacije, kažejo najbrže vse drugo prej, nego resnično žalovanje!

V prvi vrsti so se pojavili tem načinom takozvani žido-liberalni italijanski listi v našem Primorju. Ti listi, na čelu jim tržaški „Piccolo“, odprli so pravo agitacijo v demonstrativnem smislu in njihovem naukom sledijo razne osebe in korporacije v izražanju sožalja, kateri izrazi se drznejo iti tako daleč, da se v njih naravnost prezira zavest o pripadanju Primorja k avstrijski državi in se smatra italijanskega kralja tudi kakor kralja avstrijskega Primorja. Najdrznejši v tem oziru so bili štirje tržaki poslanci dr. Angeli, dr. Cambon, Mauroner in Hortis, možje, ki so bili vsikdar na prvem mestu, ko se je šlo pokazati svojo vele-italijansko naziranje.

Ti štirje poslanci so poslali na kraljevo hišo italijansko tako sožalnico, da je moral biti zaplenjen sicer po c.

kotih, katere delajo glavna ladja s prečno ladjo in kapele, so prizidana stanovanja za korarje in druge duhovnike, tako da se zdi, da so cerkev in duhovniška hiša vse edna skupina. Dve kupoli, ki presegata streho, kažeta prostor najlepših dveh stranskih kapel, sikstinske na desni, pavlinske na levi. Visoke odprtine v pročelju sicer lepo pristujejo celi skupini, pa nikdo bi ne mislil, da vodi tako moderni vhod v najstarejšo cerkev. Najprej pridemo v lepo vežo; od tod vodi pet vrat v cerkev; skrajna vrata na desni so sv. vrata. Skoz te vstopimo zdaj v sv. letu, da se udeležimo odpustkov. Goriški romarji smo zapeli lavrantske litanije po načinu, ki je v navadi po Kranjskem in v obmejnih krajih. Precej lepo smo jih ubrali. Ko smo iz postranske ladije stopili v glavno, smo kar obstali od lepote, ki se nam je pokazala. Res je cerkev sv. Petra lepa in veličastna, pa M. D. Snežnice je povsem drugače zidana ter ima posebno lepoto.

(Dalje pride.)

kr. državnem pravdnistvu dokaj priznani list „Piccolo“. Kake vsebine „sožalnice“ je morala to biti, si je lahko misliti.* Ne manj izzivajoč in predrzen je bil nek sožalni brzojav v italijanski upravi se nahajajoče občine Vodnjan v Istri, kateri brzojav je moral biti zadržan na brzojavnem uradu. Sožalnice so odposlale še sledeče istrske občine in sicer: Oprtalj, Umag, Piran, Koper, Osor, Čres, Milje, Vižinada in Pulj. V vseh teh sožalnicah se nazivlje kralj Italije s pridevkom „kralj naroda“, nikjer pa „italijanski kralj“.

Enakega pomena sožalnice so bile one, ki jih je poslalo „politično društvo italijansko v Istri“, „Lega nazionale“, društvo „Società dei Giovani Friulani“ in več drugih, ne omenivši uredništva hujšakojih laških listov, kakor so „Piccolo“, „Indipendente“, „Il Friuli Orientale“ itd. itd. O zasebnih sožalnicah seveda niti ne govorimo. Iz Gorice omenimo samo sožalnice deželnega glavarja, ki je z osebno brzojavko kondoliral kraljevi hiši italijanski in pa brzojavko goriškega župana dr. Venuti-ja ministru kraljeve hiše v Monzi, ki se glasi: „Zavzet po nepopisni grozi radi infamnega čina, ki je zadel Njeg. Vel. Kralja, prosimo Vašo ekselenco, da sporočite Njenemu Velič. Kraljici živo deležbo Gorice v žalosti, katero deli z njo cela Italija skupno z zelo občutenim ogorčenjem proti zlokobni sekti, ki je oborožila ničvrednega razbojnika“.

V mestu visi vse polno črnih zastav.

Mestni svet goriški pa je imel dne 1. t. m. opoludne svečano sejo, na katero so prišli gospodje v frakih in tudi dame v črnih in belih oblekah, a vsi nadeti s črnimi tančicami.

Kaj se je sklepalo na tej seji, nam niti ni treba znati, zadostuje naj, da se je tako mesto Gorica, kakor i Trst in nekateri drugi deli Primorske tako rekoč usilila s svojimi sožalnicami italijanski kraljevi hiši in italijanskemu ministerstvu.

Posebno omeniti nam je tudi dejstva, da so za umora naše cesarice nekateri italijanski listi, seveda tudi takrat jim na čelu židovski „Piccolo“, „Corriere“ „Indipendente“, prinesli samo prvi dan le malce črno označeno **notico** o umoru cesarice, a pozneje ne več, — zdaj pa so ti listi dan na dan široko črno obrobjeni in prinašajo po cele strani podrobnih poročil o italijanskem kralju. To vedenje je pač dokaj značilno in z vsem tem ti krogi jasno in glasno opravičujejo sum, da jim je oseba italijanskega kralja pač le postranska reč, glavní smoter pa da jim je le pokazati svetu, da je „La Regione Giulia“ (naše Primorje) že danes popolnoma zrelo za krono savojsko, v popolnitev kraljestva.

Pogreb italijanskega kralja je bil danes v Rimu. Truplo je bilo položeno v Panteonu, kjer leži truplo njegovega očeta Viktorija Emanuela II. Kraljica je sicer želela, naj bi se vršil pogreb v Turinu, a ministerstvo, kljubujoč prizadevanju Vatikana za zbližanje mej tem poslednjim in Kvirinalem, je zahtevalo, da leži Umberto poleg svojega očeta, ki je storil Vatikanu veliko krivico. — Vsled te odredbe se Vatikan ne udeleži pogreba. — Za kraljevo krsto so posekali v kraljevem parku velik oreh. Truplo Umbertovo je z vsemi redovi bilo položeno v krsto, ključke pa so izročili kralju Viktorju Emanuelu III.

Sv. Oče je odredil, da naj se po vseh cerkvah v Italiji bero sv. maše za umorjenega kralja. Po sporazumljenju med kraljevim dvorom in kardinalom vikarjem je vsa duhovščina v okraju Kvirinala pričakovala rakev na kolodvoru ter jo spremljala do Panteona, kjer jo sprejme nadškof Genoveški z duhovščino Panteona. V petek bo nadškof Genoveški v Panteonu daroval slovesno sv. mašo za umorjenega kralja.

Kdo je kriv umora kralja Umberto? Zanimivo je čitati, kako hitečiasopisi razpravljat o tem vprašanju. Nekateri pravijo, da je kriva nemarnost policajev, drugi, da je kriv kapitalizem, tretji celo, da je kriv klerikalizem itd.

Mi pa pravimo, da je treba Bressija, Lucchenija in druge vprašati, kaj je temu krivo. Prepričani smo, da bi nam Bressi

* Nekaj iztisov dotičnega „Piccola“ je pa vendar vkljub zaplenbi prišlo v javnost in je nam znana vsebina brzojava tržaških laških poslancev.

tako le odgovoril: Ko bi veroval v Boga, ko bi veroval v neumrjočo dušo, v večno življenje, bi tega ne bil nikdar storil.

Tukaj je tedaj pravi vzrok: pomanjkanje vere! Zastonj so vojaki, policaji, puške, kanoni itd., ako vere ni! Tudi, če vsakemu človeku posebe daste policaja, ne zaščitete s tem zločinov.

Iz Trsta. — Nobeno mesto v Italiji ni bilo tako globoko užaljeno radi umora kralja Umberta, kakor avstrijsko mesto Trst. To je bila prava demonstracija! — Pri izredni občinski seji dne 31. m. m. so tržaški očetje sklenili 1. naj župan prijavi kraljevi hiši sožalje mesta tržaškega, 2. da se mestni svet in corpore udeleži zadušnice, ki jo naroči it. konzulat in 3. da se v imenu Trsta položi na krsto umorjenega kralja venec.

Boj tržaških Slovincov proti laškemu nasilju postaja že neznosen. Sedaj se tržaški magistrat pogaja z lastnico slovenskega otroškega vrta v Rocolu. Obljubil je toliko ceno, da Slovincem ni mogoče z njim tekmovali. Ob jenem se lahi pogajajo tudi za vrt tik šole sv. Cirila in Metoda, da bi Slovinci ne mogli nikjer napraviti svoje veselice. Ali bi ne bilo nujno treba, da se vsi Slovinci združijo proti toliki zlobi naših nasprotnikov.

Vojaštvo. 4. t. m. zjutraj odšel je tukajšnji pešpolk št. 47 v Kostanjevico, da se udeleži vojaških vaj, ki se bodo vršile na našem Krasu.

V Rihenberg pa je prišel pešpolk št. 27 iz Ljubljane. Drugi pešpolki, kakor št. 87 in 97 nastanjeni bodo v Sežani, v Komnu in baje tudi v Tomaju.

Največja nedostatnost za vojaške vaje na Krasu je pač pomanjkanje pitne vode.

Letos se ta nedostatnost ne bode občutila tako hudo, ker ni bilo tam še posebne suše.

Na Vojsčici 29. julija. Slavnost dveh novih maš vršila se je nepričakovano lepo in slovesno. Ljudstva je bilo vse polno od blizu in daleč. Stari „tabbor“ je težko kedaj videl toliko ljudi pri sebi. Cela občina je bila prekrasno ozaljšana in oblečena v najpraznejšo obleko. Čast občinskim predstojnikom in vsem občinarjem! Čast jim za trojne velikanske, okusno napravljene slavoloke! Čast za obilno poskrbljene raznovrstne zastave! Čast mladeničem za visoke maje! Celó v Trst so se potrudili in pripeljali s težavo in trudom 16 m dolg jambor.

Častita novomašnika sta se oblekla v cerkveno opravo na rojstnem domu. Od tam smo ju spremili v cerkev v dolgem sprevodu med pokanjem topičev in slovesnem pritrkavanjem. Pred duhovščino je šla cela vrsta v belo oblečenih deklet.

Obe novi maši ste bili na prostem v krasno opleteni kapeli z vso primerno duhovsko azistenco. Pri mašah so kaj pravilno in izborno peli nekateri bogoslovci in dijaki, kar je svečanost visoko povzdignilo. Ginljivo je bilo videti in marsikateremu se je solza v oči vdrla, ko sta novomašnika, vsak prisvoji maši, po svojem obhajilu, obhajala tudi svoje stariše, brate in sestre!! Da — ginljivo! Očetje in matere lomili so sinovom kruh telesni, sinovi očetom in materam pa kruh dušni, kruh angelski!

Kmalu po prvi maši je imel slavnostni govor preč. g. Jož. Ferfolja, domačin, kurat gabski. Govoril je o imenitnem in častitem duhovskem stanu. Vse je bilo v najlepšem redu in v zadovoljnosti. Kaj tacega ne včaka morda več Vojsčica. Stolelja pretečejo, pa da bi ista ali druga dve novi maši na en dan obhajala, se težko več zgodi. Mala občina pa — dva novomašnika! Slava občini! Slava novomašnikom!

Iz Vrtojbe. „Edinost“ št. 178. piše: Vrtojba pri Gorici je menda slovenska vas in Nemca bi menda zastonj iskali v tej vasi. V tej vasi imajo tudi trgovca z imenom ne, ime naj ostane za danes skrito. Ta trgovec ima na svojih kuvertah za pisma natiskano: N. N. Handelsmann Vrtojba bei Görz. Torej — samo nemško, niti jedna sama črka ne spominja onih, ki dobivajo pisma od tega trgovca, da so jih dobili s slovenske zemlje.

Radovedni smo, kdo je ta trgovec?!

Tat v cerkvi. V Vrtojbi so opazili v soboto, da so zmanjkali z oltarja Ma-

tere Božje zlati uhani in pa zlat križec. Brezbožnemu tatu niso še na sledu. Nekateri govore, da je hodil zadnje dni po vasi sumljiv človek, ki je izginil ne ve se kam.

Iz Levpe na Kanalskem 6. t. m. — Pri nas je te dni vladala huda vročina, da je nekaterim vasicam zmanjkovala voda. Toplomer zunaj na vratih je kazal na soncu ob 2. uri popoldne 32° R. Ubogo ljudstvo malo pridela, sadje je v nevarnosti radi toče itd. A vendar si je mladina, 5 nebrzdanih mladeničev, ki hodijo po svetu, umislila na shod 5. t. m. vpriporiti javni ples, pa kar tako — brez dovoljenja. Plesa pri nas ni bilo javnega („ta veličih godcev“) že 25 let. Krčmar ni imel dovoljenja za plesišče, fantje niso imeli dovoljenja za ples, godci (iz Kojškega) tudi ne spricevala za patent. Že „Nad Avčem“ (pri drugiš. v. maši), sta č. g. iz Avč in iz Levpe poskrbela za primeren bombardement do srez krščanskih očetov in mater, ki so prišli k prvima mašama. Vse bi ne bilo nič pomagalo, ko bi ne bil g. župan zaprosil od glavarstva asistence.

Impozantno je bilo videti 500—600 ljudij pred cerkvijo, 4 orožnike in priprostega kmeta-župana, ki ni odjenjal od svoje prepovedi. Godci so lepo pokosili, a gosti niso smeli prav nič. — „Apramint, ali se ne bo godlo? Ali ne bo nič!“ zavpije čokat dedec iz Kala s polzem v ustih. Nič. Župan zažene godce proč. „Prostor!“ komandira orožnik in končano je bilo. Tu priteče nek krčmar za godci: „Golt, golt, ustavite jih, gospod župan!“ (Prej mu niso nikoli rekli gospod.) „Ojoj, ojoj! Kdo plača kosilo, gospod župan? A! Kdo plača?“ Godci in župan se zasmejejo in hajdi! Pri M. Božji Nad Avčem so nekaj zagodli, v Avčah tudi. A nek podžupan jih zapodi. V Levpi je čakalo veliko razbrzdane mladine. Potem si je mladina dala odduška z razsajanjem in zabavljanjem. A to je lahko. Ko ni mačke doma, so miši dobre volje. Slava takemu županu! Zahvala pa tudi c. kr. okrajnemu glavarstvu, ker s tem se je zabranila neizogibna tepežka, pri kateri bi bilo gotovo več mladeničev asentiranih za ječo in bolnišnico. — Bog nam daj mnogo vernih in energičnih županov?

Izpod Krna. Planinskega društva podružnica v Tominu misli resno napraviti kočjo na Krnu. Sedaj je spravljen že ves les na kraj, kjer ima stati. Stala bo v prelazu, kjer pelje steza v planino za Krmom. Kakor se sliši misli društvo tudi jezdno pot napraviti do kočje.

Neki g. „nunc“ v gorah misli peljati okrog sto svojih duhovnikov na božjo pot na Brezje, ter prosi g. „Kramarjevega Dreja“, da mu zračni, koliko bo pri tem stroškov. G. Dreja, ki je v takih računih strokovnjak, bode gospodu gotovo rad ustregel, če ne ante festa — pa post festa (pa ker g. Dreja ne razume latinsko, povemo slovensko: če ne popred — pa gotovo pozneje), da bode imel zopet priliko udariti po gg. nuncih.

Neki gospod, ki je prišel slučajno v Drežnico na dan, ko je bilo končano šolsko leto, pravil nam je, kako lepo da so otroci peli pri sv. maši. Še celo latinski: „Tantum ergo“ in „Genitori“ jim je šel prav gladko izpod rok, kar kaže, da je to stalo veliko truda. Ker je sploh znano, da je g. kurat na Drežnici dober pevec, mislil je naš gospod, da jih je priučil g. kurat, ali kako se je začudil, ko je zvedel, da je bilo to le delo tamkajšnega g. učitelja. Taki gg. učitelji so vse hvale vredni, — pa ne samo hvale, ampak tudi posnemanja. Kako žalostno je v tem oziru v mnogih krajih, kjer se šola konča s tiho mašco, pri kateri ne more g. duhovnik niti zahvalne pesmi zapeti, niti blagoslova otrokom podeliti. Torej gg. učitelji posnemajte vrlega g. učitelja Vuga!

Iz Solkana. — Malo katerega duhovnika „Soča“ tolikokrat napade, kakor našega vrlega kaplana g. Dermastio. Mož jim je očitno na poti, ker je delaven in zato pri ljudstvu spoštovan. Mesto, da prinašajo v „Soči“ tiste babje kvante za laško razstavo, naj bi gospodje rajši začeli enkrat delati. Že poldrugo leto ne delajo drugega, nego se prepirajo s „Primorskim Listom“. Osnovali so že mnogo društev — pa vsa njih

društva se hipoma razkadajo. Taka usoda čaka mizarstvo zadrugo, ako bodo pri njej naprednjaki odločevali!

Velike Žabljice 3. avgusta 1900. Po dolgem premišljevanju, kaj pomenja to posmehovanje, — sem vendar staknil zaleženo jajce v gnezdu „lažitorbe“. Ker „Soče“ v naši občini nikdo ne čita, sem bil primoran v drugi občini poiskati „lažitorbo“ po poklicu in pogledati v njej, ako se mladiči že valé. Ali glejte čudo! V „gnezdu“ vidim kukavico, katera zija v jedromer, kakor bi lačna bila nesramnih psok in lažnjivega obrekovanja. Slutnja me pa obhaja, da mora neke v obližji biti sotrudnik „Soče“ za grmom skrit, kateri za kozarec vina roko drži takim podlim lažem, kakor vidimo v 86. št. „Soče“. Vse božje stvarjenje ga zelo veseli, ptice pod nebom veselo žvrgolijo, ribice v vodi veselo igrajo. Vse giblje, vse se veseli. Kar naenkrat pa začne tožiti, da človeku ni pripuščeno, prosto gibati se. In tako da se je godilo v Vel. Žabljah, ko so mladeniči pripravljali javni ples. Gospod urednik! prosim, dovolite prostorček mojemu dopisu v Vašem cenjenem listu, blamiranemu napadalcu v pojasnilo.

Ko so začeli prelepi pomladni dnevi in je vsa narava na novo oživljena začela kali poganjati, vzdranijo se tudi nekateri naših mladeničev iz polhovega spanja; da pa bolje počaste vsegamogočnost božjo..., namenijo napraviti javni ples. Ko to izve naš začasni dušni pastir, prečastiti g. o. Vilibald, obrne se v cerkvi do občinstva in sploh do mladeničev, naj to opuste radi sv. leta. Ko pa vse to ni nič pomagalo, tedaj se zglašijo občinski moške s prošnjo do županstva, naj na željo večine občinarjev to prepreči. Župan odgovori, da treba dosedanje stroške mladeničem povrniti, da potem se ples lahko zabrani. Stroški so bili takoj plačani, na kar jih je g. župan tudi vzprejel in ni bilo treba miloščine pobirati, kakor trdi nesramni dopisnik v „Lažitorbi“. G. župan pošlje takoj prepoved, češ, da je godba vstavljena. Slišati to strašno novico, odpravi ta se nek mladenič in pa gnezdo „liberalnega trebušnjaka“ — do županstva. Kako so zbarantali, mi ni znano, to pa sem videl in slišal, da sta vsak v svojem kraju občine pobirala podpise in za nje sladko agitovala, med katerimi pa je bilo na imeniku več krivih, za kar so jim dotični moške grozili s tožbo. Res je pa, da je bil dotični mladenič od več oseb odlovljen: pojdi si kopat za koruzo, in glej svojega prida, ne pa, kakor ravno narobe dopisec opisuje o pobiranju miloščine v predalčku „Lažitorbe“. Nadalje se nesramnež zaleta v prečastito osebo g. o. Vilibalda, kateri nam je pravi angelj varuh v človeški podobi.

Slednjič zbere se enkrat ves svoj um ta — nervozni „Bonaparte“ in se z vso svojo močjo zažene v krasne, po napredku ozaljšane stene našega „bralnega društva“. Pravi, da, ko je „Soča“ izginila iz njega, in „Slovenec“ prišel na nje mesto, da je društvo začelo hirati za sušico. O, ti ubogo revče, kako se smešiš pred svetom s svojimi podlimi lažmi. Društvo je zares iz začetka štel 50 udov, a vedno manjšemu številu je bilo krivo le hujškanje liberalnih brezbožnežev. Da smo „Soče“ pa zagnali tja v tirolske gore, (on je bil namreč odpadnik že dolgo poprej) bilo je vsem društvenikom po volji, kajti jednoglasno je pogorel, kot kunjja namočena v petroleju, vetrič pa je ostanke popihal daleč tja v oddaljene snežnike, kjer smo uverjeni, da težko več kedaj pokali koreninice — v naše „bralno društvo“. (Dalje prih.)

Državne nagrade v kronah in srebrnih medaljah, kakor tudi v priznanih diplomah za kobile matere, za mlade oplemenjene kobile in za žrebce se bodo delile 21. avg. t. l. v Tominu, 22. avg. t. l. v Gradšču, 27. avg. t. l. v Pazinu.

Kranjske novice. — Duhovne vaje za učitelje bodo v Ljubljani v semenišču 21. 22 in 23. avgusta. Začetni govor bo 20. avgusta zvečer. — Duhovne vaje za gospe učiteljice bo 2. 3. 4. in 5. septembra v uršulinskem samostanu.

Prognanstvo v Sibirijo odpravljeno. Dne 2. m. m. je bil objavljen carski ukaz, s kojim se za naprej odpravi prognanstvo v Sibirijo

Nove orglje v Biljah. Izraz orgelj v raznih barvah, koji se po sklopljenju raznih kombinacij razvije v krasneskupine, in da nežni spremeni po umetniško razviti intonaciji delujejo posamno ali združeno, čarovito in precizno, to je prvi znak teh mojsterskih orgelj. Ta moderni instrument govori sam in je zmožen, ako se pravilno rabi, podati poslušalcu čudovite lepote v raznih skupinah; v „plenumu“ pa mogočno in gromovito pretresa čutnice z izrazom, da pač nikjer nič ne manjka in da več na tolikem številu spremenov svetovno znani mojstri doseči ne morejo.

Orgelj pač ne sodim sam; sodijo jih tudi drugi. Splošen pa je glas, da je ta moderni stroj napravil mogočen utis na poslušalce. Miloba tlavt in finost goslarjev pa je kar namljiva in je težko dajati prednost enemu pred drugim, ker preveč je za občutno uho različnih barv, koje se dajo vstvarjati po večji roki na teh dvo-manualnih orgljah.

To delo je 77-to iz rok trdke bratov Zupan iz Kamnegorice. Žal da je prav pri teh orgljah nemila usoda vrgla v prerani grob družnika, brata Ivana, moža prave krščanske slovenske korenine, koji ni bil samo vrl umetnik in skladatelj, marveč je imel kot spreten igralec orglje in osobito pedal v čudoviti oblasti. Kot pevec tenorist in ml. značaj pa si je pridobil srca vseh, koji so ga poznali. Ni torej čuda, da celo inozemski časopisi častno pišejo in nosijo v svet ime blagega pokojnika.

Pokojnik teh orgelj ni rabil in ne intoniral. Te so torej produkt Ign. Zupana, koji je že med dveletno trajno boleznijo bratovo dovršil mnogokrasnih orgelj in hoče obrt pod staro firmo nadaljevati.

Opozorjam na dispozicijo in na nekatere posamne spremene: Fernflöte S', ljubka, mehka, nekega posebnega svojstva v tonu in značaju, je pri nas še tujka; nismo je še videli v dispozicijah, še manj pa slišali. Konstruirana je povsem drugače nego druge labijalke — pa krasno poje, bodisi sama ali v zvezi s kakim drugim spremenom. Borduna 16' se nisem slišal tako gladko in širokotemno-bobneče peti kot tu. Posebno krasno se sliši v zvezi z moderno močno režočo Gambo S'. Ako se pomakneš z levo roko na gornjo klavijaturo in te-pravcate harfne zvoke spremljaš z Geigenprincipalom, je to nekaj posebnega.

Vox celeste S', pojenebeško, vtriplje zmerno, nekako jokajoče, da se človek radovedno ozira, odkod prihaja glas? Viola d' amore S', jako ozko menzuriran spremen, a po moderni upravi tako fino intoniran, da se dajo izvrševati najhitrejšje pasaže pri igranju. Glas tega prelepega spremana je jako fino in tanjko režočin poje kakor (Streich-Zither). S Flute douce 4', koja ima kristalno čist ton, delata ta spremena neko posebnost v prijetnosti. Principali so markantni in mogočno pojejo z neko odločnostjo, koje na drugih orgljah ne najdeš.

Basi odprti, 16' in 8', so zmagovito bobneči in stresajo cerkveno zidovje. Kadar pa deluje še Bordun 16' in suboktavna kopula, tedaj hočeta peternato Mixture kakor grom zadušiti, a ta se brani sili in daje blišč, ki povzdiguje celo skupino.

D. F. (Dalje prih.)

Socijalne drobtinice.

Morilec testament. — V dan, preden je bil obešen (l. 1897.) v Budišinu na Saksonskem morilec Hoche, spisal je to-le: Če se prašam kdo je kriv, da sem morilec, morem reči: žganje! Počasi sem začel, že otrok nisem drugače videl. Moj oče je pil in je pijan zmrznil. Vi očetje pijanci, pomislite, da z vašo razvado zastrupite kri in življenje otrok! Ko sem zapustil šolo, postal sem zidar in sem pil svojo vsakdanjo merico, kakor drugi. Začetkoma sem bil priden in sem dokaj zaslužil. Pa več ko sem zaslužil, več sem pil; bolj ko sem pil, tem bolj sem zgubljal veselje do dela in moč. Vedno bolj sem propadal. Seznanil sem se z ječo in prisilno delavnico. Ko sem prišel ven, sem zopet pil. Delati se mi več ni ljubilo, žena me je redila. Všeč mi je bilo, če mi je dala denar za žganje; če mi ga ni dala, sem jo tepel. Otroci so mi morali donašati peklensko pijačo, preden so šli v šolo, in zvečer mi je bilo zopet le žganje v mislih. Ne povem,

kake nesramnosti sem počenjal, ker žganje mi je vzelo vso duševno voljo, sledil sem le svojim živalskim strastem. Slednjič sem ubil ženo. To je zadnje delo v dolgi vrsti mojih hudobij in nesramnosti, h katerim me je žganje zapeljalo.

Jutri se bom zanje pokoril. Jutri bom obešen. Zaslužil sem smrt; umrjem skesan. Bog mi bodi milostljiv. Pa ne morem umreti, da bi glasno ne svaril celi svet. To naj je moj testament.

Vam tovariši, ki smo skupaj pijančevali, kličem: Zapustite dosedanje življenje. Moj izgled vam kaže, kam pripelje žganje. Vrzite steklenico ob steno, dokler je še čas, da vas žganjarski hudič ne pripelje za meno.

Tudi vam kličem, sodrugi delavci, zidarji in tesarji, ki mislite, da brez žganja ne gre, da malo škoduje, da škoduje le, če se preveč pije. Ali se ustavi krogla, ki je začela teči nizdol? Z malim se začne, z velikim se neha. Tudi jaz nisem začel z litrom! Hočete biti zdravi ljudje, veseli delavci, srečni očetje, tedaj vrzite proč hudičevo robo in nikdar več ne pijte žganja!

Pa tudi vam kličem, ki kuhate in prodajate žganje, ki brezvestno vlečete delavcu iz žepa grenko zaslužene groše; vas tožim kot pomagače mojih hudobij...

Obrtni nadzorniki. — Od 1. avgusta naprej bodo kakor poroča „Wiener Zeitung“ od 19. m. m. vse dežele glede obrtnih nadzornikov razdeljene v 21 nadzornih okrajev. Primorje in Dalmacija tvorita VII. okraj. Obrtni nadzornik bo imel sedež v Trstu.

Ti obrtni nadzorniki bodo malo pomagali delavskemu stanu, korenita pomoč bi bila le v obrtnih sodiščih.

Naša društva.

„Centralna posojilnica“. — Kdor potrebuje posojila, obrne naj se do „Centralne posojilnice“, da se mu pomaga.

Prošnje za sprejem v „Alojzijevisče“. Kakor vsako leto ob tem času, vlagajo tudi letos učenci prošnje za sprejem v „Alojzijevisče“. Odbor želi, da bi jih veliko proсило, da bo lahko izbiral. — Prosimo dušne pastirje: iščite in izbirajte za „Alojzijevisče“ sposobnih dečkov, da ne bomo morda prisiljeni sprejemati nesposobne. Za plačilo (12 gl. na mesec) naj vsak prosilec sam skrbi, ali če sam ne more, naj vsaj deloma pokrijejo stroške: občina, prijatelji, duhovniki. Življenje je zdaj drago v mestu in čudežev ne moremo delati, da bi preživljali vsak dan 60—70 ljudi — brezplačno. Če vsaki za svojega poskrbi, bo najlažje in najbolje za vse preskrbljeno.

Petnajsta skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Radovljici dne 1. t. m. Iz poročila blagajnika g. prof. Petelina posnemamo sledeče števila iz računa za 14. družbeno leto. Dohodkov je bilo: 46.987 gl. 85½ novč., stroškov pa 57.207 gl. 21½ novč. Podružnice so prispele s 6626 gl. 94½ novč., slovenske posojilnice s 1035 gl., zbirke časnikov 2776 gl., kar je med skupne dohodke všeto.

Iz poročila tajnika g. A. Žlogarja posnemamo, da je imela družba skrb za 20 zavodov na raznih krajih, med drugimi za šolo pri sv. Jakobu v Trstu, otroški vrtec v Rojanu, otroški vrtec na Greti, pri sv. Ivanu, v Šklednju, v Pevmi pri Gorici, v Podgori, v ulici sv. Klare v Gorici, v ulici Barzellini in pod Kostanjevico ter za šestrazrednico v Gorici.

Družba je vsestranski delovala in je vredna, da jo vsi Slovenci krepko podpirajo!

Solski dom — in Alojzijevisče. Na novih mašah na Vojšiči zložili so pošteni svatje: 41 kron 40 h. in sicer: 20 kron 45 h. za Solski dom; 20 kron 45 h. za Alojzijevisče. Srčna hvala!

„Dijaska kuhinja“ v Trstu za šolsko leto 1899/1900 je imela skupnih dohodkov: 1289 K in 58 h. Stroškov: Za hrano se je potrosilo vsega: 977 K in 76 h; dijakom se je dalo za šolnino, za šolske knjige in druge potreščine 166 K in 40 h. Skupni stroški: 1144 K in 16 h. Izkaz premoženja: 45 K in 42 h. Obiskovalo je dijaško kuhinjo povprečno 40 dijakov iz raznih krajev okolice tržaške.

Za kratek čas.

Zalostna resnica. Nek odvetnik je zapustil v oporoki 50 tisoč goldinarjev neki norišnici s to-le opazko: „Ta denar sem dobil od onih, ki so se celo življenje tožarili. Moja zapuščina ni drugega ko povračilo, to se pravi: te tisočake sem dobil od norcev, zato jih vračam zopet norcem“.

Listnica. S. R. Vi ste preveč radovedni, kdaj se odpre goriška razstava! Po voglih goriških je danes nabito, da bo v soboto ta za narodne naprednjake slavnostni dan. Tutti frutti di Andrea Gaberseich dobé brez dvojbe prvo darilo. Roba v prvem in četrtem predalčku je kaj lepa, da, nedosegljiva. Tekmovali so v tem tudi francoski in italijanski podjetniki, — pa Andrea Gaberseich se jim kar smeje! Prihodnjic kaj več!

Tržne cene v Trstu v minolem tednu brez carine.

Kava. Santos od navadne do fine vrste 56—62 K za 50 kg.

Sladkor. Za gotovo prevozno blago, vožnine prosto v Trstu s skantom 2°: Centrifugalni pilé 29¹/₄—30¹/₄ K. Melis pilé 29¹/₄—30 K. Concassé 29¹/₄—30 K. Soli po 180—2 kg. = 30¹/₄—31 K. — V kockah v zabojih po 25 in 50 kg. = 32—34 K. Za naročbe november-marcij: Centrifugalni pilé 27¹/₄—27³/₄ K. Melis 27¹/₄—28 K.

Žito. Turšica levantinska q po 1180 do 12 K.

Olje. 50 q ital. polulinega do finega namiznega po 122 do 160 K. 150 q grškega in levantinskega v barelih po 72—74 K. 60 q valonskega očiščenja po 74 K za q.

Ženska

pridna in poštena, pod 40. letom, ki zna kuhati, peči kruh, gladiti perilo in v red spravljati hišo in vrtič, sprejme se v službo pri c. kr. gozdni in domenski upravi na Trnovem pri Gorici. Navedeni pogoji so neobhodno potrebni. — Plača dostojna.

Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica hiš. šte. 4 Gorica,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Narrčila se izvršujejo hitro.

Objava.

Podpisani naznanja, da bode po bridki izgubi dražega Ivana firma **Brata Zupan** pod istim nespremenjenim imenom nadaljevala

orgljarsko obrt,

katero je skozi dveletno bratovo bolezen vodil podpisani in jo bode tudi nadaljeval pod imenom

Brata Zupan,

orgljarja v Kamnigorici.

Preudano se priporoča prečistiti duhovščini in velečastitim cerkvenim predstojništvom in bilježim velespoštovanjem udani za firmo **Brata Zupan**

Ignacij Zupan,
orgljarski mojster.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briških, dal-matinskih in iaterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

V Mirnu

pod Gradom se odpre nova kréma v poslopju gosp. Mihaela Sinigoja, v kateri bodo romarji, potujoči na božjo pot k sv. stopnicam na Grad, postreženi z dobrim vipavskim vinom in z izvrstnimi mrzlimi in gorkimi jedili po najnižji ceni. Pripravljeno je prenočišče za 100—150 oseb; ohranijo se tudi vozovi in konji. Priporoča se za obilen obisk

EMIL BUDIN,
krémar.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14,
(blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu iz odlikovanih črni-gojevih delavnic v ulici Pontenuovo in via Leoni, katere se lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in Budapeštanskih tovarov.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloide, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiri ter razne tapetarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegantnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja. n. občinstvo!

Artur Makutz,

klepar v Ozki ulici (Via Stretta),

se priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje vsakovrstna kleparska dela.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli 12

uljudno priporoča čast. duhovščini svojo delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodja iz srebra in medenine iz najboljših kovine po poljubnem slogu in po nizkih ceni. — Stare reči popravi, posreabri in pozlati v ognju.

Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da je pripravljen jim cerkveno orodje napravljati tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštine prosto.

Priporočam se sl. občinstvu!

Naznanjam, da izdelujem vsakovrstna obuvala za gospoda in kmeta. Naročila po meri. Priporočam se mestu in deželi

Josip Medvešek,

čevlarski mojster v Gorici, ulica Soškega mosta (pri mitnici) št. 36.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semenški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krémi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, češnjevec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštne nakaznici: po poštnem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljki pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalec, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,
Trst, Via Belvedere št. 23

Centralna posojilnica,

registrovana zadruga z omejeno zavezo,
v Gorici, v ulici Vetturini št. 9. (Šolski Dom).

Sprejema denar:

1. od udov

deleže

a) glavne deleže po 200 K. — b) opravilne deleže po 2 K.

Lastniki glavnih deležev plačajo vpisnine 4 K, lastniki opravilnih deležev plačajo vpisnine 1 K. Deležne knjižnice veljajo 30 helerjev.

2. od udov in neudov

hranilne vloge

katere obrestuje po 4¹/₂% in plača sama rentni davek.

Obresti se računijo le za cele mesece, za vloge vložene po 1. em dnevu meseca ali vzdignene pred zadnjim dnem meseca se ne računijo obresti za oni mesec, ko so bile vložene oziroma vzdignene.

Hranilne vloge se izplačavajo tistemu, ki prinese knjižico. Če pa lastnik hranilne knjižice želi, da naj se sme izplačati le njemu, bode ravnateljstvo taki pridržek (vinculum) zaznamovalo na knjižici.

Hranilne vloge se vračajo:

do 200 K brez napovedi, do 600 K po enomesečni odpovedi, do 2000 K po trimesečni odpovedi, večji zneski po šestmesečni odpovedi.

Lastniki hranilnih vlog niso odgovorni za morebitne izgube. Vso odgovornost imajo izključno lastniki deležev.

Centralna Posojilnica daje posojila.

1. na vknjižbo po 5¹/₂; 2. na menice in sploh na osebni kredit po 6%.
3. na tekoči račun po pogodbi.

Centralna Posojilnica je zveza in središče gospodarskih zadrug na Goriškem in je kot taka vredna podpore in priporočila od strani vseh goriških Slovencev.

Uradni prostori so v ulici Vetturini šte. 9., v pritličju.

Uradne ure vsaki dan, razun nedelj in praznikov, od 9 do 1 ure

Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku št. 5.

Tovarna nadplato Ozka ulica št. 8. — Filjalki v Komnu in Sežani.

Tovarniška zaloga usnja in nadplato

ter vseh potrebščin za čevljarje, različnega usnja za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd. itd.

Lastna tovarna nadplato (Schnobertheile),

stepa in urezuje se po meri iz vsacega usnja dobro in hitro.

Izdelovalnica jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila (biksa) v korist družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnih cenah.

Ceniki na zahtevo zastoj in franko.